

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2023, 6(11): 1533-1545.

DOI: [10.26677/TR1010.2023.1330](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1330)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

ARAŞTIRMA MAKALESİ

AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan E-Kütüphane Yayınlarının İncelenmesi

Emir KAYHAN, Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, e-posta: rehber.403842@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8227-2752>

Doç. Dr. Yurdal DİKMENLİ, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kırşehir, e-posta: dikmenliy@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3738-3095>

Öz

Son yıllarda yaşanan afetlerle toplumun afet konusunda eğitilmesinin ve bilinçlendirilmesinin önemli olduğu bir kez daha anlaşılmıştır. Bu konuda AFAD'ın toplumu bilgilendirmek, eğitmek ve bilinçlendirmek için yayımladığı afiş, broşür, infografik, makale ve kitapların önemli bir araç olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, AFAD'ın internet sitesinde yer alan e-kütüphane yayınlarının incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde AFAD'a ait resmi internet sitesinde yer alan e-kütüphaneden yararlanılmıştır. E-kütüphanede yer alan afişler, broşürler, infografikler, makaleler ve kitaplar incelenmiştir. Elde edilen veriler doküman analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda AFAD'ın e-kütüphanesinde toplam 120 içerik tespit edilmiştir. Bu içeriklerin 10 tanesi afiş, 48 tanesi broşür, 21 tanesi infografik, 39 tanesi kitap ve 2 tanesinin ise makale olduğu belirlenmiştir. İçerikler incelendiğinde özellikle afet eğitimi ve deprem ile ilgili yayınların ağırlıklı olduğu saptanmıştır. Ayrıca yayınlar afet eğitimi durumu açısından incelendiğinde afet öncesi eğitime ait çalışmaların daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, E- Kütüphane, Doküman analizi, AFAD.

Makale Gönderme Tarihi: 27.08.2023

Makale Kabul Tarihi: 05.11.2023

Önerilen Atıf:

Kayhan, E. ve Dikmenli, Y. (2023). AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan E-Kütüphane Yayınlarının İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(11): 1533-1545.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2023, 6(11): 1533-1545. DOI:[10.26677/TR1010.2023.1330](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1330)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Investigation of E-Library Publications on AFAD's Website

Emir KAYHAN, MSc. Student, Kırşehir Ahi Evran University, Institute of Social Sciences, Kırşehir, e-mail: rehber.403842@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8227-2752>

Associate Prof. Dr. Yurdal DİKMENLİ, Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Kırşehir, e-mail: dikmenliy@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3738-3095>

Abstract

With the disasters experienced in recent years, it has once again become clear that it is important to educate and raise awareness of the society about disasters. In this regard, it is seen that the posters, brochures, infographics, articles and books published by AFAD to inform, educate and raise awareness are important tools. The aim of this study is to analyze the e-library publications on AFAD's website. Document analysis design, one of the qualitative research methods, was used in the study. In the data collection process, the e-library on AFAD's official website was utilized. Posters, brochures, infographics, articles and books in the e-library were analyzed. The data obtained were analyzed using document analysis method. As a result of the analysis, a total of 120 contents were identified in AFAD's e-library. It was determined that 10 of these contents were posters, 48 were brochures, 21 were infographics, 39 were books and 2 were articles. When the contents were analyzed, it was determined that publications related to disaster education and earthquake were predominant. In addition, when the publications were analyzed in terms of disaster education, it was determined that there were more studies on pre-disaster education.

Keywords: Disaster, E-Library, Document analysis, AFAD.

Received: 27.08.2023

Accepted: 05.11.2023

Suggested Citation:

Kayhan, E. and Dikmenli, Y. (2023). Investigation of E-Library Publications on AFAD's Website, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(11): 1533-1545.

GİRİŞ

Afet; doğal, beşerî veya teknolojik kaynaklı olarak ani ve beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan, sosyal hayatın tamamını ya da bir kısmını kesintiye uğratan, insanlar ve toplum üzerinde psikolojik, ekonomik, sosyal ve fiziksel kayıplar ortaya çıkaran olaylar bütünü olarak tanımlanabilir (McDonald, 2003; AFAD, 2014; Ergünay, 2009; Ceylan, 2011; McFarlane ve Norris, 2006; Özey, 2011). Doğal olayların meydana gelmesi engellenemese de insanların eğitilmesi, risklerin belirlenmesi, zarar azaltma çalışmalarının yapılması ve afetlere karşı dirençli yapısal tedbirlerle etkileri azaltılabilir.

Afetin etkilerinden kurtulmak veya azaltmak için önemli tedbirlerden biri afet eğitimidir. Afet eğitimi, can ve mal kayıplarına neden olan olaylara yönelik bilinç kazanma ve bunlara karşı alınabilecek önlemleri öğrenme şeklinde tanımlanabilir (Mazman Budak, 2019). Bu öğrenme afet öncesi, afet esnası ve afet sonrası süreçleri kapsayan kapsamlı bir süreçtir. Afet eğitimlerinin başarısı toplumun her kesimine yayılmasına, sürekliliğine ve sahadaki uygulamalarına bağlıdır (Mızrak, 2018). Ancak afet eğitimlerinin başarısı tek başına afetlerle mücadele için yeterli değildir. 6 Şubat 2023 depremlerindeki yıkımın büyüklüğü görülünce insanların sadece afet öncesinde ve sonrasında yapmaları gerekenleri öğrenmelerinin yeterli olmadığı acı tecrübelerle anlaşılmıştır. İyi bir afet eğitimi ile beraber bunu politika, planlama, yatırım, denetim ve yapısal olarak da desteklemenin zorunlu olduğu bir gerçektir. Yani afet öncesinde ve afet sonrasında yapılacak olan doğru planlanmış, öngörülebilir, dinamik ve modern bir afet yönetim sisteminin oluşturulması gerekmektedir (Macit, 2019). Kısaca afet yönetimi önlem al, eğit, kurtar, yaşat ve imar et süreçlerini içine alan dinamik bir yapıya sahiptir (Önsüz ve Atalay, 2015).

Dünyada daha önce uygulanan geleneksel afet yönetiminde afet meydana geldikten sonra müdahale ve iyileştirme aşamalarını içine alan ve bugün kriz yönetimi diye ifade edilen afetlerle mücadele biçimi hakimdi (Özmen ve Özden, 2013). Ancak afetlerin meydan geliş sıklığı ve çeşitliliği yıkım gücü gibi etkenler dikkate alındığında can ve mal kayıplarının yanında uzun süreli ekonomik kayıplar bu mücadele biçiminin yetersiz olduğu deneyimlenmiştir. Nihayetinde afet meydana gelmeden önce alınacak tedbirlerin, planlamaların, hazırlıkların ve yatırımların daha doğru, akılcı ve ekonomik olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca afet öncesi tedbirler ile can ve mal kayıpları da minimize edilebilmektedir (Kadioğlu, 2018). Modern anlamda afetlerle mücadele de kriz yönetiminden önce risk yönetiminin daha önemli olduğu anlaşılmış ve böylece tüm aşamaları içine alan afet yönetimi kavramı ortaya çıkmıştır (Kadioğlu, 2011). Afet yönetimi, afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılabilmesi için, risklerin belirlenmesi, olaylar olmadan önce önlemlerinin alınması, doğru ve etkin yöntemlerle ortadan kaldırılması veya afet sonucunda ortaya çıkabilecek olumsuzlukların baş edilebilir seviyelerde kalabilmesi adına yapılan düşünsel ve eylemsel planlar, hazırlıklar, tatbikatlar ve hayatta kalabilme mücadeleleri ile iyileştirme çalışmalarının tamamını içine alan bir süreçtir.

Afetlerden korunmak veya en az zararla atlatmak için afetin doğru, yerinde, etkin ve organize bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Afet yönetimi, afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması, meydana gelen afetlere hızlı ve etkili olarak müdahale edilmesi ve afetten etkilenenler için daha güvenli ve gelişmiş yeni bir yaşam alanı oluşturulabilmesi için yapılması gereken bir mücadele sürecidir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Türkiye’de afet yönetimi ve koordinasyonu alanında ihtiyaç olduğu 1999 Marmara Depremi ile acı bir deneyimle ortaya çıkmıştır. Eşgüdüm sağlanması gereken kurumların afetlerle ilgili yetki ve sorumluluklarının yeniden tanımlanması ile acil durumlarda yetki ve koordinasyonun tek bir

elde toplanmasını mecburi hale getirmiştir. “Bu çerçevede afetlerle ilgili olarak görev yapan İçişleri Bakanlığı’na bağlı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı’na bağlı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık’a bağlı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü kapatılarak 2009 yılında çıkarılan 5902 sayılı yasa ile Başbakanlık’a bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurularak yetki ve sorumluluklar tek bir çatı altında toplanmıştır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile ilgili yapılan düzenlemeler kapsamında, 15 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır” (AFAD, 2014).

AFAD’ın görevleri arasında; “Sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve olayların meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması, afet ve acil duruma ilişkin eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, afet eğitimi ile ilgili paydaşlar arasında akreditasyonun sağlanması, afet ve acil durumlarla ilgili politika ve stratejiler in geliştirilmesi ayrıca uluslararası politika ve stratejiler geliştirilerek uygulanması sayılabilir” (AFAD, 2014). AFAD’ın görevleri içinde yer alan afet eğitimleri, afet bilinci kazandırma çalışmaları, afetlere yönelik farkındalık oluşturulması ve afetlerle ilgili uygulamalar ve tatbikatlar afet yönetiminin ilk ve önemli uygulamaları olarak sayılabilir.

Son yıllarda özellikle yaşanan afetlerde toplumun afet konusunda bilinçlendirilmesi ve eğitilmesinin büyük önem taşıdığı ortaya çıkmıştır. Bu konuda yetkili ve resmi kurum olan AFAD’ın toplumu bilgilendirmek, eğitmek ve bilinçlendirmek için yayımladığı afiş, broşür, kitap, dergi ve makalelerin büyük bir araç olduğu görülmüştür (Özdemir ve Şahingöz, 2022).

Literatürde AFAD’ın afetlerle ilgili eğitim, farkındalık veya bilinç kazandırmaya yönelik yayınlarının neler olduğuna dair daha önce bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bakıldığında AFAD internet sitesinde yer alan e-kütüphane içeriklerinin afetler ve afet eğitimi açısından incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı AFAD’ın internet sitesinde e-kütüphane bölümünde yer alan afetler ve afet eğitimleri ilgili dokümanların incelenmesidir.

Araştırmanın yukarıda belirtilen genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1-AFAD’ın internet sitesinde yer alan yayınların türü ve dağılımı nasıldır?
- 2-AFAD’ın internet sitesinde yer alan afişlerin türü ve eğitim durumuna göre dağılımı nasıldır?
- 3-AFAD’ın internet sitesinde yer alan broşürlerin türü ve eğitim durumuna göre dağılımı nasıldır?
- 4-AFAD’ın internet sitesinde yer alan infografiklerin türü ve eğitim durumuna göre dağılımı nasıldır?
- 5-AFAD’ın internet sitesinde yer alan makalelerin türü ve eğitim durumuna göre dağılımı nasıldır?
- 6-AFAD’ın internet sitesinde yer alan kitapların türü ve eğitim durumuna göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında, bilgi içeren belge, kaynak ve yazılı materyallerin belirlenen amaç çerçevesinde incelenmesi ve veri analizlerinin yapılması yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Veri Toplama Aracı

AFAD'ın resmi internet sitesinde (<https://www.afad.gov.tr/>) yer alan e-kütüphane içerikleri incelenmiştir. Bu bölümde yer alan broşürler, afişler, infografikler, kitaplar ve makaleler tek tek ele alınmıştır. Yayınlar doğrudan AFAD'ın resmi internet sayfasından elektronik olarak erişildiği için belgeler orijinal olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Veri Analizi

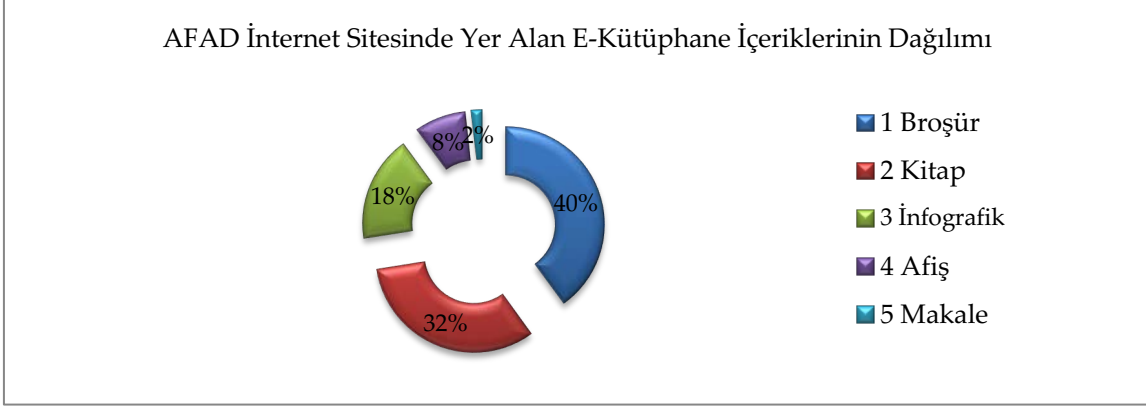
Araştırmanın verileri, araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan alt amaçlara ve doküman analiz yönteminin ilkelerine göre analiz edilmiştir. Çalışmada kullanılan veriler resmi internet sitesinde yer alan başlıklarına göre afet öncesi, afet esnası ve afet sonrası şeklinde gruplandırılmıştır. AFAD'a ait olan yayınlar broşürler, afişler, infografikler, kitaplar ve makaleler konularına göre sınıflanmıştır. Ayrıca sınıflandırılması yapılan yayınların içerikleri afet öncesi, afet esnası ve afet sonrası olarak ayırt edilmiştir. Sınıflandırılan bu veriler, izlenme frekansı ve içeriğin türüne göre tablolastırılarak sunulmuştur. Araştırmada analiz sonuçlarının güvenilirliğini sağlamak için iki ayrı araştırma tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılarak kodlayıcılar arasındaki uyum düzeyi (Miles ve Huberman, 1994) hesaplanmıştır. Bu hesaplama sonucu araştırmamızın güvenilirliği %95 olarak saptanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen veriler ve belirlenen amaç ve alt amaçlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan E-Kütüphane İçeriklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

AFAD'ın internet sitesindeki e-kütüphane bölümünde yer alan yayınlar incelenmiş elde edilen bulgular Şekil 1'de gösterilmiştir. Şekil 1 incelendiğinde AFAD internet sitesinde toplam 120 farklı içerik tespit edilmiştir. İnternet sitesinde yer alan yayınların %40'ı (48) broşür, %32'i (39) kitap, %18'si (21) infografik, %8'i (10) afiş ve %2'si (2) makale olduğu belirlenmiştir. AFAD'ın internet sitesinde yer alan e-kütüphane içeriklerinin çoğunluğunun broşür, kitap ve infografiklerden oluştuğu görülmektedir.

Şekil 1. AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan E-Kütüphane İçeriklerindeki Yayınların Dağılımı

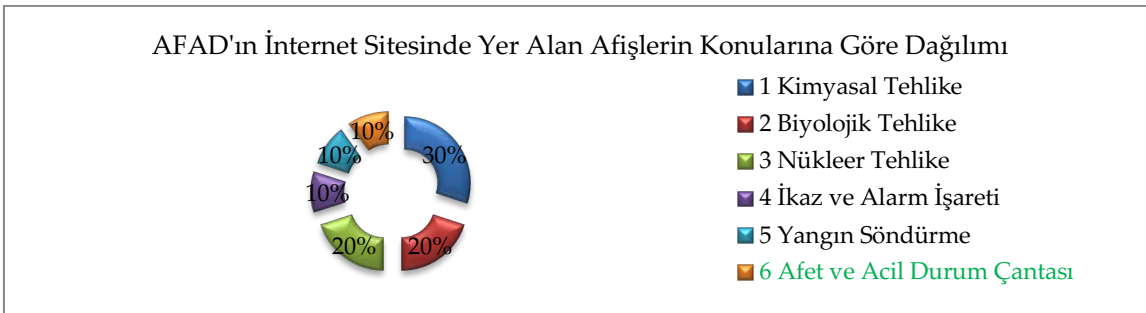
AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Afişlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

AFAD'ın internet sitesinde yer alan afişlere ilişkin afiş isimleri ve afet eğitimi durumuna yönelik bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. AFAD'ın İnternet Sitesindeki Afişler ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

No	Afiş Adı	Eğitimi Durumu
1	Kimyasal Tehditlere Hazır Mısınız?	Afet Öncesi
2	Kimyasal Tehditlere Hazır Mısınız? -2	Afet Öncesi
3	Kimyasal Tehlikelerde Doğru Davranış Biçimleri	Afet Öncesi
4	Biyolojik Tehditlere Hazır Mısınız?	Afet Öncesi
5	Biyolojik Tehditlere Hazır Mısınız? – 2	Afet Öncesi
6	Nükleer Tehditlere Hazır Mısınız?	Afet Öncesi
7	Nükleer Tehditlere Hazır Mısınız? -2	Afet Öncesi
8	İkaz ve Alarm İşaretlerini Biliyor Musun?	Afet Öncesi-Afet Esnası
9	Yangın Söndürme Kuralları	Afet Öncesi-Afet Esnası
10	Afet ve Acil Durum Çantasında Olması Gerekenler	Afet Öncesi

Tablo 1 incelendiğinde AFAD'ın internet sitesinde toplam 10 adet afiş yayınlandığı görülmüştür. Bu afişlerin 8 tanesi (%80) afet öncesine yönelik afişler iken 2 tanesi ise (%20) afet öncesi ve afet esnasına ait afişler olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre internet sitesinde yer alan afişlerin nerede ise tamamının afet öncesine ait olduğu görülmektedir. Yapılan doküman incelemesi çalışmasında AFAD resmi internet sitesinde yer alan afişlerin konularına göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Afişlerin Konularına Göre Dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde AFAD'ın internet sitesinde yer alan afişlerin 6 farklı konuda yayınlandığı görülmüştür. Afişlerin 3 tanesi (%30) kimyasal tehlike, 2 tanesi (%20) biyolojik tehlike, 2 tanesi (%20) nükleer tehlike, 1 tanesi (%10) ikaz ve alarm işaretleri, 1 tanesi (%10) yangın söndürme kuralları ve 1 tanesi (%10) ise acil ve afet durum çantasında bulunması gerekenler ile ilgili olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre internet sitesindeki afişlerde kimyasal tehlikeye daha fazla dikkat çekildiği görülmüştür.

AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Broşürlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

AFAD'ın internet sitesinde yer alan broşürlere ilişkin bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

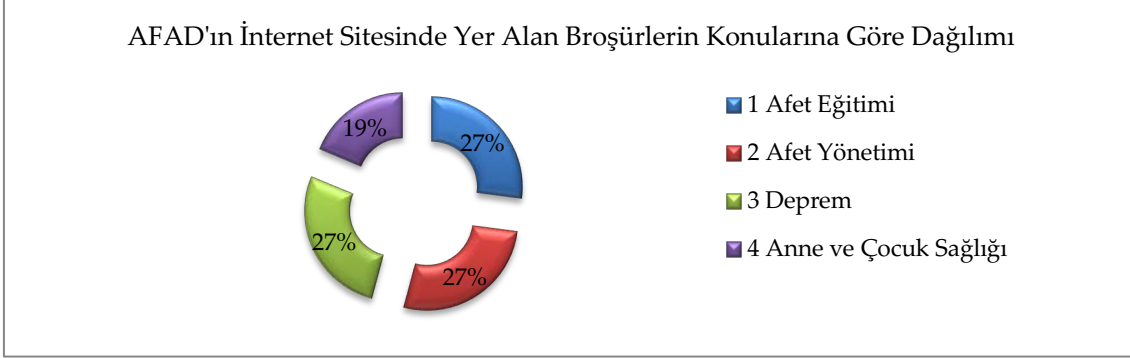
Tablo 2. AFAD Broşür İsimleri ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

No	Broşür Adı	Eğitim Durumu
1	İkaz ve Alarm İşaretlerini Biliyor Musun?	Afet Öncesi-Esnası
2	Sığınağımız Hazır mı?	Afet Öncesi
3	AFAD Deprem Ön Hasar ve Kayıp Sistemi ADAR-RED	Afet Sonrası
4	Suspicious Packages	Afet Öncesi
5	Şüpheli Paketler	Afet Öncesi
6	Şüpheli Posta / Paket Tespiti Halinde Yapılması Gerekenler	Afet Esnası
7	Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi (AYDES)	Afet Öncesi – Esnası- Sonrası
8	Bilgilen Planla Hazırlan	Afet Öncesi
9	Türkiye Deprem Tehlike Haritası	Afet Öncesi
10	Deprem Nedir?	Afet Öncesi
11	7 – 24 Deprem Takibi	Afet Öncesi-Esnası
12	Ante – Natal Care (Doğum Öncesi Bakım)	Anne- Çocuk Sağlığı
13	Doğum Öncesi Bakım-Arapça	Anne- Çocuk Sağlığı
14	Post – Natal Care (Doğum Sonrası Bakım)	Anne- Çocuk Sağlığı
15	Doğum Sonrası Bakım – Arapça	Anne- Çocuk Sağlığı
16	Doğum Sonrası Bakım – Arapça - 2	Anne- Çocuk Sağlığı
17	Fayın Merkezine Seyahat	Afet Öncesi
18	Türkiye Deprem Gözlem Ağı	Afet Öncesi
19	Hak Sahipliği	Afet Sonrası
20	For Healthy Generations Have An Adequate And Balanced Diet During Pregnancy (Hamilelik Döneminde Sağlıklı ve Dengeli Beslenme)	Anne- Çocuk Sağlığı
21	Hamilelik Döneminde Sağlıklı ve Dengeli Beslenme - Arapça	Anne- Çocuk Sağlığı
22	Afet Sonrası Hasar Tespit	Afet Sonrası
23	İlk 72 Saat	Afet Öncesi-Esnası- Sonrası
24	İlk 72 Saat - Çocuk	Afet Öncesi-Esnası- Sonrası
25	İlk 72 Saat - Yetişkin	Afet Öncesi-Esnası- Sonrası
26	KBRN Tehditlerine Hazır Mısınız?	Afet Öncesi
27	KBRN Tehditlerine Hazır Mısınız? - Kitapçık	Afet Öncesi
28	Kimyasal ve Radyolojik Olaylara Müdahalede Sınır Değerler	Afet Öncesi - Esnası
29	AFAD Lojistik Depolar	Afet Öncesi
30	Müdahale Edilen Olaylar	Afet Sonrası
31	Müdahale Kapasitesi	Afet Sonrası
32	Nakdi Yardım ve Hasar Tespit	Afet Sonrası
33	Psikososyal Hizmet	Afet Sonrası
34	Afet Duyarlılık, Tehlike ve Risk Haritaları	Afet Öncesi
35	Afetzedeler İçin 7269 Sayılı Kanun Kapsamında Soru ve Cevaplar	Afet Sonrası
36	Afet ve Acil Durum Toplanma Alanları	Afet Öncesi - Sonrası
37	Türkiye'de Ailenin Korunması	İnsanı Yardım
38	Türkiye'de Ailenin Korunması – 2	İnsanı Yardım
39	Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP)	Afet Öncesi
40	Afetlerden Sonra Yapılacak Yardımlar	Afet Sonrası
41	New – Born Baby Care (Yeni Doğan Bakımı)	Anne- Çocuk Sağlığı
42	Yeni Doğan Bakımı – Arapça	Anne- Çocuk Sağlığı
43	Yer Seçimi	Afet Sonrası
44	Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği	Afet Sonrası
45	Soru ve Cevaplarla Afet Barınma Faaliyetleri	Afet Sonrası
46	Afetzedeler için Soru ve Cevaplar	Afet Sonrası
47	Hak Sahipliği	Afet Sonrası
48	AFAD İl Müdürleri Değerlendirme Toplantısı 2022	Afet- Öncesi – Esnası Sonrası

Tablo 2 incelendiğinde AFAD'ın internet sitesinde toplam 48 adet broşür olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgularda broşürlerin 14 tanesinin (%29) afet sonrası, 13 tanesinin (%27) afet öncesi,

9 tanesi (%18) afet öncesi-esnası-sonrası, 9 tanesi (%18) anne çocuk sağlığı, 2 tanesinin (%4) insanı yardım ve 1 tanesinin (%2) ise afet esnası ile ilgili olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre internet sitesindeki broşürlerde afet öncesine daha fazla yer verildiği görülmüştür.

AFAD'ın internet sitesinde yer alan broşürlerin konularına göre dağılımı Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Broşürlerin Konularına Göre Dağılımı

Şekil 3'te AFAD İnternet sitesinde yer alan broşürlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde 13 tanesi (%27) afet eğitimi, 13 tanesi (%27) afet yönetimi, 13 tanesi (%27) deprem ve 9 tanesinin (%19) anne çocuk sağlığı ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre internet sitesindeki broşürlerde afet eğitimi, afet yönetimi ve deprem konularına ağırlık verildiği görülmüştür.

AFAD Resmi İnternet Sitesinde Yer Alan İnfografiklerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Yapılan doküman incelemesi kapsamında ele alınan AFAD sitesinde yer alan infografiklere ilişkin infografikler ve eğitim durumuna ilişkin bulguları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. AFAD'ın İnternet Sitesindeki İnfografikler ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

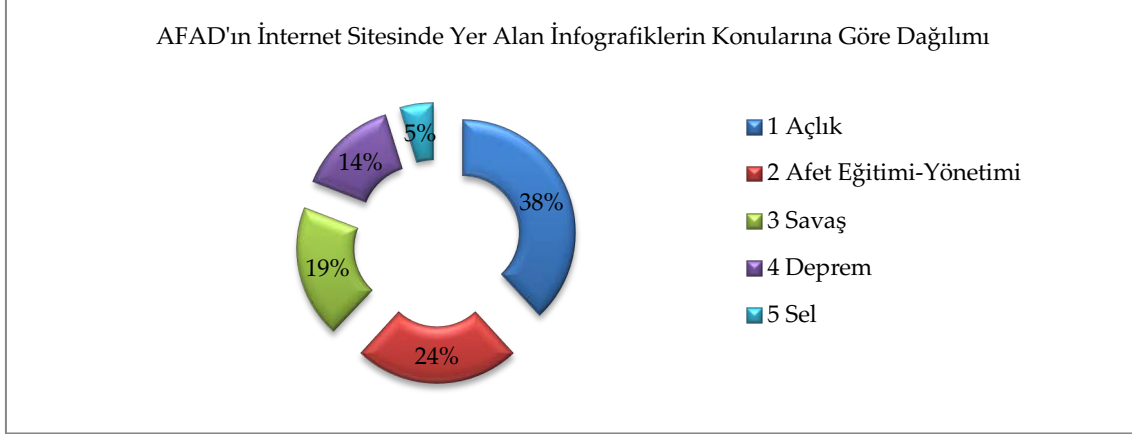
No	İnfografikler	Eğitim Durumu
1	2011 Van Depremi	Afet Sonrası
2	Afet ve Acil Durum Alanındaki Farkındalık, Bilinçlendirme ve Eğitim Çalışmaları	Afet Öncesi
3	Afete Hazırlık İçin AFAD DASK El Ele	Afet Öncesi
4	Arağan Halkına Yönelik Çalışmalar	İnsanı Yardım
5	Arağanlı Mülteciler İçin AFAD ve Sağlık Bakanlığı Bangladeş Sahra Hastanesi	İnsanı Yardım
6	Avrupa Doğal Afetler Eğitim Merkezi (AFEM) Çalışmaları	Afet Öncesi
7	Bilgi Sistemleri ve Haberleşme Teknolojileri Kilometre Taşları	Afet Yönetimi ve Destek
8	Deprem Sonrası İlk 6 Saatte Yapılacaklar	Afet Sonrası
9	Dünya Sağlık Günü – Fırat Kalkanı Bölgesinde Sunulan Sağlık Hizmetleri	İnsanı Yardım
10	İnsanlığın Kanayan Yarası – Filistin Kanlı Pazartesi- 14 Mayıs'ta Neler Oldu?	İnsanı Yardım
11	Kastamonu, Bartın, Sinop Sel Afeti	Afet Sonrası
12	Suriye Krizi 8. Yılına Giriyor	Suriye Krizi
13	Suriye Krizinde Öne Çıkan Başlıklar 2011 – 2014	Suriye Krizi
14	Suriye Krizinde Öne Çıkan Başlıklar 2015 – 2018	Suriye Kriz
15	Tatbikatlar	Afet Öncesi
16	Türkiye Deprem Tehlike Haritası	Afet Öncesi
17	Türkiye'den Afrin'e İnsanı Yardımlar 8 Mayıs 2018	İnsanı Yardım
18	Türkiye'den Afrin'e İnsanı Yardımlar 18 Mayıs 2018	İnsanı Yardım
19	Türkiye'den Afrin'e İnsanı Yardımlar 30 Mayıs 2018	İnsanı Yardım
20	Türkiye'nin Afrin'e Yönelik İnsanı Yardımları 29 Ocak	İnsanı Yardım
21	Türkiye'nin Afrin'e Yönelik İnsanı Yardımları 29 Ocak	İnsanı Yardım

Tablo 3 incelendiğinde AFAD internet sitesinde yer alan 21 adet infografiğe ilişkin dağılım incelendiğinde 9 tanesinin (%41) insanı yardım, 5 tanesinin (%23) afet öncesi, 3 tanesinin (%14) afet sonrası, 3 tanesinin (%14) Suriye krizi ve 1 tanesinin (%4) afet yönetimi ve destek, 1 tanesinin

(%4) ise deprem haritası ile ilgili olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre AFAD'ın sitesinde yer alan infografiklerde insanı yardım ve afet öncesi konulara ağırlık verildiği görülmüştür.

AFAD'ın internet sitesinde yer alan infografiklerin konularına göre dağılımına ilişkin bulgular Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. AFAD İnternet Sitesinde Yer Alan İnfografiklerin Konularına Göre Dağılımı

Şekil 4'te yer verilen AFAD internet sitesinde yer alan infografiklerin dağılımı incelendiğinde 8 tanesi (%38) açlık, 5 tanesi (%24) afet eğitimi-yönetimi, 4 tanesi (%19) savaş, 3 tanesi (%14) deprem ve 1 tanesinin (%5) sel ile ilgili olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre AFAD'ın internet sitesinde yer alan infografiklerde Afrin'e yapılan yardımlar ve Suriye krizine ağırlık verildiği görülmüştür.

AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Makaleler ve Konularının Dağılımına İlişkin Bulgular

AFAD'ın internet sitesinde yer alan makaleler ve konularına ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. AFAD'ın İnternet Sitesindeki Makaleler ve Konularına Göre Dağılımı

No	Makale Adı	Konusu
1	From the Legal Perspective of Emergency Management and Temporary Protection Status and Turkey's Legislation and Practices In Syrian Crisis	Acil Durum Yönetimi ve Geçici Sığınmacılar
2	Kritik Altyapı Güvenliği, Teknolojik Afetler ve Türkiye'nin 2023 Stratejisi	Teknolojik Afetler ve Türkiye

Tablo 4 incelendiğinde AFAD'ın internet sitesinde 2 adet makale belirlenmiştir. Makalelerden bir tanesi acil durum yönetimi ve geçici sığınmacılar ile ilgili iken diğer makale teknolojik afetler ve Türkiye ilgili olduğu belirlenmiştir.

AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Kitaplar ve Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

AFAD'ın internet sitesinde yer alan kitaplar ve eğitim durumuna ilişkin bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

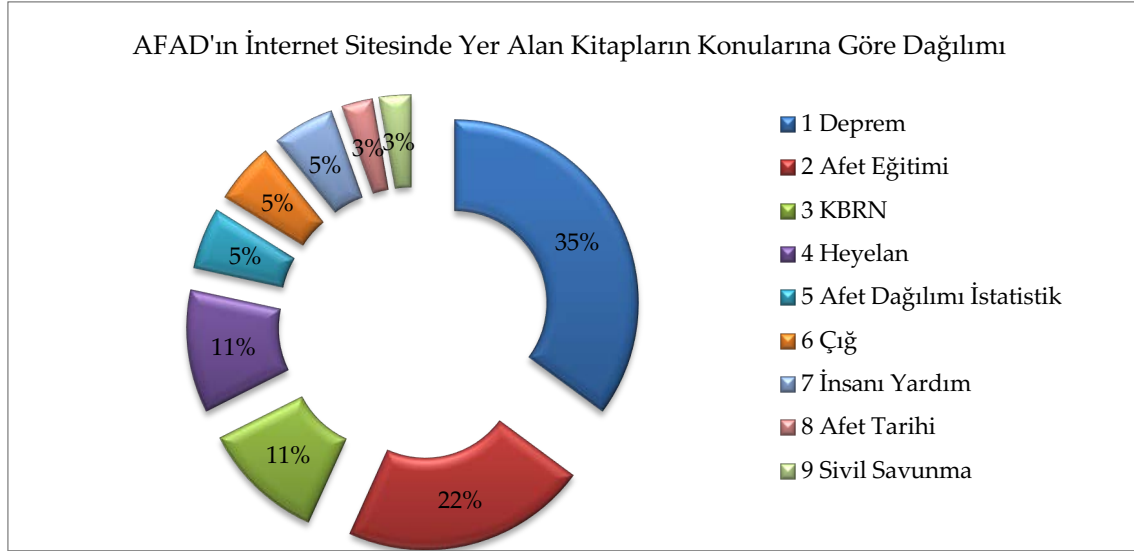
Tablo 5. AFAD'ın İnternet Sitesindeki Kitaplar ve Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

No	Kitap Adı	Eğitim Durumu
1	Türkiye'de Afetlerin Mekânsal ve İstatistiksel Dağılımı Afet Bilgileri Envanteri	Afet Öncesi
2	KBRN Terimler Sözlüğü-2014	Afet Öncesi-Esnası
3	Ülkemizdeki KBRN Olaylarından Örnek Vakalar ve Müdahale Yöntemleri	Afet Öncesi-Esnası
4	Teoride ve Pratikte Afet Sonrası İyileştirme Çalışmaları	Afet Sonrası
5	Afete Dirençli Toplum Uygulama Örnekleri	Afet Öncesi-Esnası
6	Bütünleşik Tehlike Haritalarının Hazırlanması Çığ Pratik Kılavuz	Afet Öncesi-Esnası-Sonrası
7	Bütünleşik Tehlike Haritalarının Hazırlanması Çığ Temel Kılavuz	Afet Öncesi-Esnası-Sonrası
8	Disaster Resilient Communities Best Practices (Afete Dirençli Toplum Uygulama Örnekleri)	Afet Öncesi-Esnası
9	İlk 72 Saat	Afet Öncesi-Esnası-Sonrası
10	Engelliler İçin İlk 72 Saat	Afet Öncesi-Esnası-Sonrası
11	Uluslararası İnsani Yardım Raporu – 2019	İnsanı Yardım
12	Integration of Earth Scientific Data to Spatial Planning (Yer Bilimsel Verilerin Mekânsal Planlamaya Entegrasyonu)	Afet Öncesi
13	Osmanlı Arşiv Belgelerinde İstanbul'da Afetler	Afet Öncesi
14	KBRN Terimler Sözlüğü-2021	Afet Öncesi-Esnası
15	Kimyasal ve Radyolojik Olaylara Müdahalede Sınır Değerler	Afet Öncesi-Esnası
16	Bütünleşik Tehlike Haritalarının Hazırlanması Heyelan – Kaya Düşmesi Pratik Kılavuz	Afet Öncesi-Esnası
17	Bütünleşik Tehlike Haritalarının Hazırlanması Heyelan – Kaya Düşmesi Temel Kılavuz	Afet Öncesi-Esnası
18	Nükleer Tehlikeler Hakkında Temel Bilgiler: Çernobil ve Fukuşima'dan Alınan Dersler	Afet Öncesi-Esnası-Sonrası
19	Olağandışı Durumlarda Yaşamı Sürdürme	Afet Esnası
20	Afetlerde Psikolojik Yardım	Afet Sonrası
21	Seismic Microzonation for Municipalities Executive Summary (Belediyeler için Sismik Mikrobölgeleme Yönetici Özeti)	Afet Öncesi
22	Seismic Microzonation for Municipalities (Belediyeler için Sismik Mikrobölgeleme)	Afet Öncesi
23	Seismic Microzonation for Municipalities Pilot Studies: Adapazarı, Gölcük, İhsaniye and Değirmendere	Afet Öncesi
24	Seismic Microzonation for Municipalities State-of-the-Art Report	Afet Öncesi
25	Belediyeler için Sismik Mikrobölgeleme Bilimsel Son Durum Raporu	Afet Öncesi
26	Belediyeler için Sismik Mikrobölgeleme El Kitabı	Afet Öncesi
27	Belediyeler için Sismik Mikrobölgeleme Örnek Uygulamalar	Afet Öncesi
28	Belediyeler için Sismik Mikrobölgeleme Genişletilmiş Özet	Afet Öncesi
29	Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü	Afet Öncesi-Esnası-Sonrası
30	Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri	Afet Sonrası
31	Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP) Başarılı Uygulamalar	Afet Esnası
32	Uluslararası İnsani Yardım Faaliyetleri 2009 – 2018	İnsanı Yardım
33	Depreme Karşı Yapısal Risklerin Azaltılması ve Yapısal Güçlendirme	Afet Öncesi
34	Yerbilimsel Verilerin Planlamaya Entegrasyonu	Afet Öncesi
35	Yüzey Faylanması Tehlikesinin Değerlendirilmesi ve Fay Sakınım Bantlarının Oluşturulması	Afet Öncesi
36	Kayadan Oyma Yapılarda Meydana Gelen Çökmelerden Kaynaklı Afetlerin Değerlendirilmesine Yönelik Teknik Kılavuz	Afet Sonrası
37	Kaya Düşmelerinden Kaynaklı Afetlerin Değerlendirilmesine Yönelik Teknik Kılavuz	Afet Sonrası
38	Daire ve Müesseseler İçin Sivil Savunma İşleri Kılavuzu 2003	Sivil Savunma
39	Deprem Öncelik Kılavuzu	Deprem

Tablo 5 incelendiğinde AFAD'ın internet sitesinde 39 adet kitap olduğu belirlenmiştir. Bu kitapların konularına göre dağılımları incelendiğinde 15 tanesinin (%37) afet öncesi eğitimi, 8 tanesinin (%21) afet öncesi-esnası eğitimi, 6 tanesinin (%16) afet öncesi-esnası-sonrası eğitimi, 5 tanesinin (%13) afet sonrası eğitimi, 2 tanesinin (%5) afet esnası eğitimi, 2 tanesinin (%5) insanı yardım ve 1 tanesinin (%3) sivil savunma ile ilgili olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre AFAD'ın yayınladığı kitapların çoğunluğunun afet öncesi eğitimi ile ilgili olduğu söylenebilir.

AFAD'ın internet sitesinde yer alan kitapların konularına göre dağılımına ilişkin bulgular Şekil 5'te gösterilmiştir. Şekil 5 incelendiğinde AFAD'ın internet sitesinde yer alan kitapların 13 tanesi (%35) deprem, 8 tanesi (%22) afet eğitimi, 5 tanesi (%11) KBRN, 4 tanesi (%11) Heyelan-Kaya Düşmesi, 2 tanesi (%5) afet dağılımı istatistiği, 2 tane (%5) çığ, 2 tanesi (%5) insanı yardım, 1 tanesi (%3) afet tarihi ve 1 tanesi (%3) ise sivil savunma ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen

bulgulara göre AFAD'ın internet sitesinde yer alan kitapların özellikle deprem ve afet eğitimi ile ilgili olduğu görülmüştür.

Şekil 5. AFAD'ın İnternet Sitesinde Yer Alan Kitapların Konularına Göre Dağılımı

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada AFAD'ın internet sitesinde e-kütüphane bölümünde yer alan kitaplar, afişler, broşürler, makaleler ve infografikler incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

AFAD internet sitesinde e kütüphane bölümünde toplam 120 farklı dokümana ulaşılmıştır. İnternet sitesinde yer alan yayınların 48 tanesi broşür, 39 tanesi kitap, 21 tanesi infografik, 10 tanesi afiş ve 2 tanesi ise makale olduğu belirlenmiştir. AFAD'ın internet sitesinde yer alan e-kütüphane içeriklerinin çoğunluğunun broşür, kitap ve infografiklerden oluştuğu görülmektedir. AFAD'ın halka afet bilgisi, eğitimi ve farkındalığı konusunda daha kolay ve etkili bir şekilde ulaşabilmek için broşür ve infografik kullandığı, akademik anlamda daha ayrıntılı bilgi ve bilinç kazandırmak için ise daha çok kitap şeklinde dokümanlar kullandığı söylenebilir.

AFAD'ın internet sitesinde toplam 10 adet afiş yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu afişlerin 8 tanesi afet öncesine yönelik afişler iken 2 tanesi ise afet öncesi ve afet esnasına ait afişler olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre internet sitesinde yer alan afişlerin nerede ise tamamının afet öncesine ait olduğu görülmektedir. Afişlerin genel olarak afet öncesine ait olmasının halkın afet olmadan önce onların farkındalıklarını sağlamak ve bilinç düzeylerini yükseltmek amaçlanmış olabilir. Bu amaçların gerçekleşmesi ile afetlere hazır ve dirençli bir toplumun oluşacağı söylenebilir. Ayrıca AFAD'ın internet sitesinde yer alan afişlerin 6 farklı konuda hazırlandığı tespit edilmiştir. Afişlerin 3 tanesi kimyasal tehlike, 2 tanesi biyolojik tehlike, 2 tanesi nükleer tehlike, 1 tanesi ikaz ve alarm işaretleri, 1 tanesi yangın söndürme kuralları ve 1 tanesi ise acil ve afet durum çantasında bulunması gerekenler ile ilgili olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre internet sitesindeki afişlerin neredeyse tamamının kimyasal, biyolojik ve nükleer tehditlere (KBRN) yönelik olarak hazırlandığı söylenebilir. Özellikle son dönemdeki Türkiye'nin çevresinde meydana gelen savaşlar buralardaki KBRN tehditlerinin yüksek olması bu yönde dikkat çekici afişler ile farkındalık sağlanmaya çalışılmış olabilir.

AFAD'ın internet sitesinde toplam 48 adet broşür yayınlandığı tespit edilmiştir. Bu broşürlerin 14 tanesinin afet sonrası, 13 tanesinin afet öncesi, 9 tanesinin afet sürecinin tamamı, 9 tanesi anne ve çocuk sağlığı, 2 tanesinin insanı yardım ve 1 tanesinin ise afet esnası ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Bu broşürlerin konularına göre dağılımına bakıldığında 13 tanesi afet eğitimi, 13 tanesi afet yönetimi, 13 tanesi deprem ve deprem eğitimi ve 9 tanesinin anne çocuk sağlığı ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre internet sitesindeki broşürlerde afet eğitimi, afet yönetimi ve deprem konularına ağırlık verildiği görülmüştür. Elde sonuçlara göre internet sitesindeki broşürlerde afet öncesine daha fazla yer verildiği belirlenmiştir. Broşürlerde afet öncesi bilgilendirmelere ağırlık verilmesinin sebebi meydana gelebilecek afetlerden halkın minimum düzeyde etkilenmesinin hedeflendiği şeklinde yorumlanabilir.

AFAD internet sitesinde yer alan 21 adet infografik yayınlandığı tespit edilmiştir. Bu infografiklerin 9 tanesinin insanı yardım, 5 tanesinin afet öncesi, 3 tanesinin afet sonrası, 3 tanesinin Suriye krizi ve 1 tanesinin afet yönetimi ve destek, 1 tanesinin ise deprem haritası ile ilgili olduğu belirlenmiştir. AFAD internet sitesinde yer alan infografiklerin dağılımı incelendiğinde 8 tanesi açıklık, 5 tanesi afet eğitimi ve yönetimi, 4 tanesi savaş, 3 tanesi deprem ve 1 tanesinin sel ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre infografiklerde Afrin'e yapılan insani yardımlar ve Suriye krizine ağırlık verildiği görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre infografiklerde insanı yardım ve afet öncesi konulara ağırlık verildiği söylenebilir. Ayrıca infografiklerin çoğunluğunun Suriye temelli olmasının sebebi burada meydana gelen olayların Türkiye'yi sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda yakından ilgilendirmesine bağlanabilir.

AFAD'ın internet sitesinde 2 adet makale tespit edilmiştir. Makalelerden bir tanesi acil durum yönetimi ve geçici sığınmacılar ile ilgili iken diğer makale teknolojik afetler ve Türkiye ilgili olduğu belirlenmiştir. Makalelerin konusunun geçici koruma altındaki sığınmacılar ve teknolojik afetlere yönelik olmasının broşür ve infografiklerin ağırlıklı konularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir.

AFAD'ın internet sitesinde 39 adet kitap olduğu tespit edilmiştir. Bu kitapların 14 tanesinin afet öncesi eğitimi, 8 tanesinin afet öncesi-esnası eğitimi, 6 tanesinin afet öncesi-esnası-sonrası eğitimi, 5 tanesinin afet sonrası eğitimi, 2 tanesinin afet esnası eğitimi, 2 tanesinin insanı yardım ve 1 tanesinin ise sivil savunma ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre AFAD'ın yayınladığı kitapların çoğunluğunun afet öncesi eğitimi ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu kitapların konularına göre dağılımı incelendiğinde 13 tanesinin deprem, 8 tanesinin afet eğitimi, 5 tanesinin KBRN, 4 tanesinin heyelan-kaya düşmesi, 2 tanesinin afetlerin dağılım istatistiği, 2 tanesinin çığ, 2 tanesinin insanı yardım, 1 tanesi afet tarihi ve 1 tanesi ise sivil savunma ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre AFAD'ın internet sitesinde yer alan kitapların özellikle deprem ve afet eğitimi ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu konulara ağırlık verilmesinin sebebi Türkiye'de afet eğitiminin öncelik hale getirilmeye çalışılması ve en fazla yıkıma sahip olan afetin ise deprem olması olabilir.

Elde edilen sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

-AFAD'ın internet sitesi yayın ve içerik olarak daha zengin hale getirilebilir.

-Toplumun farklı katmanlarının yapılacak tanıtım ve bilgilendirmelerle AFAD'ın internet sitesi tanıtılarak daha aktif kullanılarak afet konusunda farkındalık kazandırılması konusunda katkısı artırılabilir.

-AFAD'ın internet sitesinde sadece yazılı ve görsel değil video film destekli yayınlara yer verilerek toplum dikkat çekici yayınlara yönlendirilebilir. Okul çağındaki çocuklara afet konularında bilgi, bilinç ve farkındalık kazandırabilmek için onların ilgisini çekebilecek çizgi film ve animasyonlar oluşturulabilir.

-AFAD'ın sitesinde çoğunlukla doğal afetlere yönelik içeriklerin olduğu görülmektedir. Beşerî afetlere yönelik afetlerin de içeriğe çok yönlü olarak eklenmesi sitenin zenginleşmesi ve kapsamı açısından önemli olacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD). (2014). *Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*. <https://www.afad.gov.tr/upload/Node/3495/xfiles/sozluk.pdf> erişim tarihi 11.09.2023.

Ceylan, S. (2011). *Afetler coğrafyası*. (Ed. Yazıcı, H. ve Koca, M.K.). Ankara: Pegema Akademi.

Ergünay, O. (2009). *Doğal afetler ve sürdürülebilir kalkınma*. Deprem Sempozyumu, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi. (11-12 Kasım, 2009).

Kadioğlu, M. (2008). *Modern, bütünleşik afet yönetimin temel ilkeleri. Afet zararlarını azaltmanın temel ilkeleri*, (Ed. Kadioğlu, M. ve Özdamar, E.,) Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları, Yayın Ofisi Yayın No:2.

Kadioğlu, M. (2011). *Afet yönetimi beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği, Yayın No: 65.

Macit, İ. (2019). Bütünleşik afet yönetiminde Sendai çerçeve eylem planının beklenen etkisi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 5(1),175-186.

Mazman Budak, F. (2019). *Afet eğitimi*, R. Sever (Edt.), Afetler ve Afet Yönetimi, Ankara: Pegem Yayınevi.

McDonald, R. (2003) *Introduction to natural and man-made disasters and their effects on buildings*. Oxford: Elsevier.

McFarlane, A. C., and Norris, F. H. (2006). Definitions and concepts in disaster research. In *Methods for Disaster Mental Health Research* (eds Norris, FH, Galea, S, Friedman, MJ, et al.), Capter 1, 3–19. Guilford Press.

Mızrak, S. (2018). Eğitim, afet eğitimi ve afete dirençli toplum. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 56-67.

Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.

Önsüz, M., ve Atalay, B. (2015). Afet lojistiği. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 37(3), 1-6.

Özdemir, A., ve Şahingöz, T. (2022). Toplumda Afet Farkındalığı Oluşturmaya Yönelik Kullanılan Araçlar: Nitel Bir Çalışma. *Afet ve Risk Dergisi*, 5(1), 78-93.

Özey, R. (2011). *Afetler Coğrafyası*. İstanbul: Aktif Yayınevi.

Özmen, B., ve Özden, T. (2013). Türkiye'nin afet yönetim sistemine ilişkin eleştirel bir değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 1(49), 1-28.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.